

Senter for yrkesfag
og opplæring i arbeidslivet

2020

ÅRSMELDING

"SENTERET ER ET PRODUKT AV
SAMSKAPING

MELLOM UIA OG MANGE
GODE KREFTER I REGIONEN"

SUNNIVA WHITTAKER
Rektor UiA
Offisiell åpning av SYA på Tangen vgs, 2019

SAMMEN KAN VI STYRKE

YRKESFAGENE

Som en del av regjeringens strategiplan for satsing på yrkesfagene, ble Senter for yrkesfag og opplæring i arbeidslivet (SYA) etablert ved Universitetet i Agder i 2019, og fikk tilført midler over Statsbudsjettet.

SYA er et lokalisert på Universitetet i Agder (UiA), og er tilknyttet Fakultet for humaniora og pedagogikk. Formålet med senteret er å styrke fagopplæringen i yrkesfaglige studieprogram, og opplæringen i lærebedrifter, i samarbeid med fylkeskommunen og regionalt arbeids- og næringsliv. SYA arbeider for å synliggjøre yrkesfagenes samfunnsmessige betydning og relevans, og ønsker å styrke yrkesfagenes posisjon og omdømme i Agder. En viktig intensjon med arbeidet, er å koble fagopplæringen i skoler og lærebedrifter tetter til akademia. En slik kobling er unik i europeisk sammenheng – få, eller ingen, universiteter i Europa har tatt et slikt grep, for å løfte yrkesfagene og fagopplæringen til nye høyder.

Senteret er en virtuell organisasjon, uten faste ansatte. Dette har vi valgt for å få til en effektiv og rasjonell bruk av ressursene. Fagkompetansen utvikles gjennom at vitenskapelige ansatte ved institutt for pedagogikk, engasjeres på timesbasis i FoU-arbeid i samarbeid med skoler, lærebedrifter, opplæringskontorer og prøvenemder.

SYA har konkrete planer om å arbeide tett med nasjonale og internasjonale kontakter, som UDIR (Utdanningsdirektoratet), NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) og CEDEFOP (EUs organ for Vocational Training).

HØYDEPUNKTER 2019-2020

"Alle som er opptatt av **verdiskaping og utviklingsarbeid**. Alle som er opptatt av **innovasjon**, ja de burde være med å heie frem **yrkesfagene**"

SENTERÅPNING

Offisiell åpning 5. september 2019 på Tangen videregående skole. Kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner stod for den offisielle åpningen. Sanner vektla betydning av regional satsing på yrkesfagene, og var imponert over SYAs arbeid.

Dekorasjoner, mat og servering var planlagt og gjennomført av elever og lærere fra ulike yrkesfaglige utdanningsprogram.

"KICK-OFF"

28. august 2019 samlet SYA skoleledere, faglærere, bransjefolk og ledere i lokalt næringsliv for å identifisere viktige områder for videreutvikling av fagopplæringen i skole og lærebedrifter.

Foto: Rune Øidne Reinertsen

Her er Per Helge Gumpen fra Gumpens Auto og Hans Otto Ringereide fra SYA under "kick-off". Gumpen er en representant for bilindustrien på Agder, og er en av bransjefolkene SYA ønsker å samarbeide med.

Universitetslektor Torstein Wille, assisterende instituttleder Kristin Spieler, kunnskaps- og integreringsminister Guri Melby og dekan for fakultet for humaniora og pedagogikk Hans Hodne

BESØK AV GURI MELBY

Fredag 6. mars 2020 besøkte kunnskapsministeren SYA, for å lære mer om hva senteret bidrar med til yrkesfagene på Agder. Hun viste særlig interesse for måten SYA arbeider med å knytte videregående opplæring, arbeids- og næringsliv og akademisk utdanning tettere sammen.

FoU-PROSJEKTER I VIDEREGÅENDE SKOLER

SYA bidrar med faglig og økonomisk støtte til ulike FoU-prosjekter i videregående skoler i Agder. Hovedvekten av den økonomiske støtten, går til frikjøp av timer til å jobbe med FoU-prosjekter. Nedenfor følger noen eksempler på prosjekter fra 2020:

ÅRSHJUL

Tangen videregående skole arbeider, i samarbeid med både SYA og Kompetansetorget på UiA, med å utvikle et digitalt årshjul. Årshjulet fokuserer på en tematisk sammenkobling mellom fellesfag og programfag for å hjelpe lærerne å sikre bedre relevans i undervisningen.

«MAKER SPACE»

På Vennesla videregående skole har skolen skapt en tverrfaglig teknologisk arena, kalt «Maker Space». Dette er en arena for pedagogisk og didaktisk utprøving, der elevene kan reflektere sammen, prøve ut nye læringsmetoder og drive egenvurdering.

SIMULERINGSLAB

På Lillesand videregående skole har skolen bygget en simuleringslab, der elever innen Helse- og oppvekstfag kan trene på oppgaver og utfordringer de vil møte som yrkesutøvere.

VIDEREUTVIKLING OG FORBEDRING AV YFF-FAGET I SERVICE- OG SAMFERDSEL

På Dahlske videregående skole arbeides det med å utvikle en modell for faget Yrkesfaglig fordypning, der målet er at elevene skal oppleve en større sammenheng mellom opplæring på skolen, og det de erfarer i praksis.

UTDANNING TIL VALG

Dahlske videregående skole arbeider med å kartlegge innholdet i organiseringen av Utdanningsvalg på tre ulike ungdomsskoler. Utdanningsvalg er et fag på 8-10. trinn, som skal gi elevene innblikk i ulike yrker og utdanningsløp. Intensjonen med kartleggingen er å utarbeide tiltak for hvordan elever kan foreta mest mulig informerte valg ved innsøking til videregående opplæring.

KOLLEGAVEILEDNING

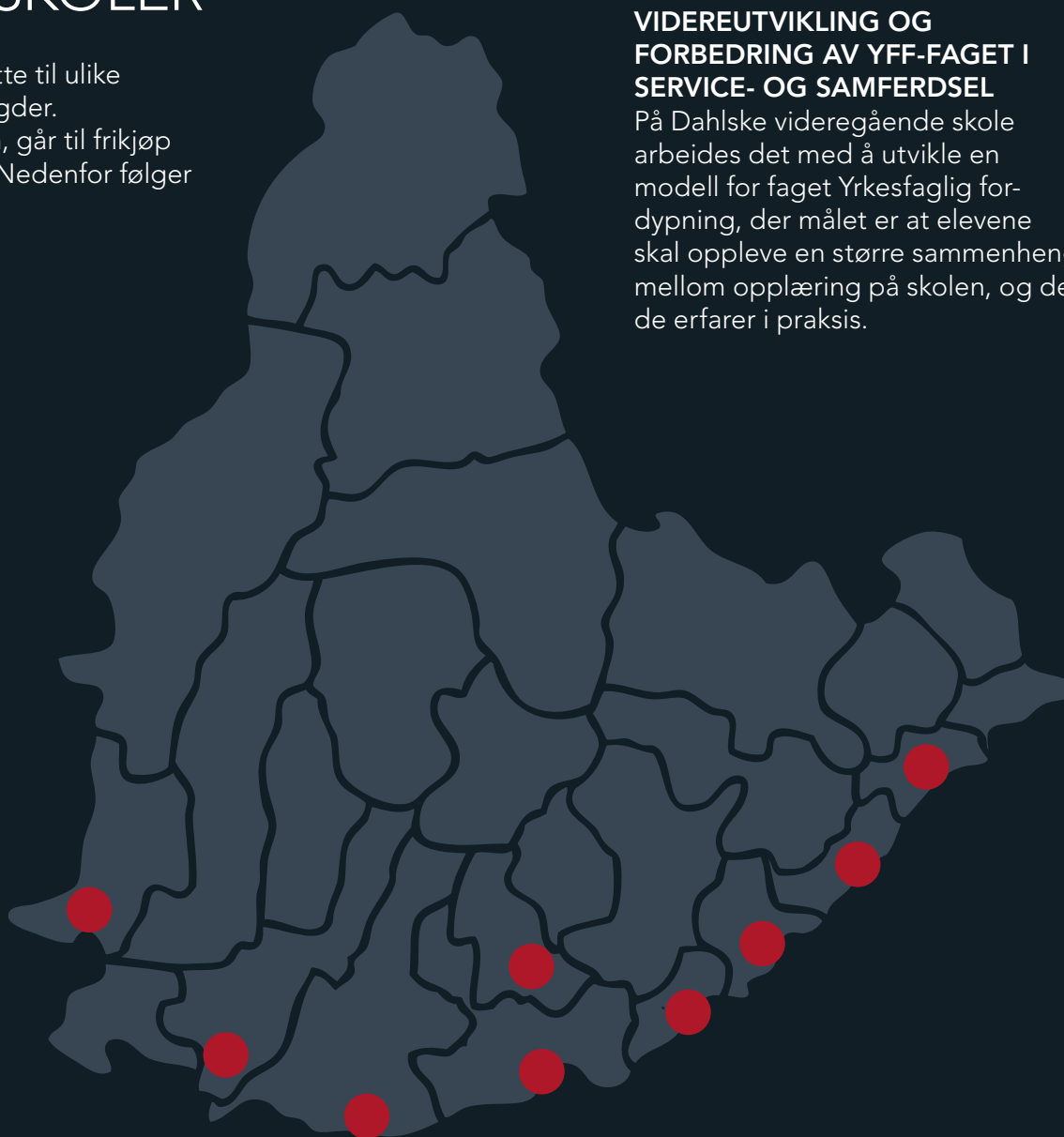
For å videreutvikle lærernes undervisningskompetanse, er det igangsatt et prosjekt med kolleगाveiledning i makkerpar på Sam Eyde videregående skole.

KUNNSKAPSLØFTET 2020

I forbindelse med Kunnskapsløftet 2020, har SYA tatt initiativ til fire delprosjekter som undersøker prosessen ved innføringen av den nye læreplanen, LK20, på videregående skoler i Agder. Prosjektene er tilknyttet de tre tverrfaglige temaene «Bærekraftig utvikling» på Flekkefjord videregående skole, «Folkehelse og livsmestring» på Sam Eyde videregående skole og «Demokrati og medborgerskap» på Mandal videregående skole. Det siste av de fire delprosjektene, er tilknyttet begrepet «Dybdelæring», og gjennomføres på Lillesand videregående skole.

NYTT PRAKTISK INNHOLD FOR HELSE- OG OPPVEKSTFAG

Tre videregående skoler, Sam Eyde, Tvedestrand og Eilert Sundt, samarbeider om å utvikle et nytt og mer praksisnært undervisningsopplegg, i tilknytning til de nye læreplanene i LK2020.

ANDRE PROSJEKTER

PROSJEKTER, KURS OG DAGSSAMLINGER I SAMARBEID MED REGIONALT ARBEIDSLIV

Halvparten av yrkesopplæringen foregår utenfor skolen. SYA samarbeider derfor tett med blant annet lokalt arbeidsliv, lærebedrifter og opplæringskontorer.

Nedenfor følger noen eksempler på samarbeid som fant sted i 2019 og 2020:

- "Samordningsmøte", med instruktører fra Entreprenørforeningen Bygg og anlegg (EBA), Maskinentreprenørenes forening (MEF) og yrkesfaglærere fra ulike yrkesfaglige studieprogram i videregående skole.
- Dagssamling med teknologibedriftene i Agder.
- «Sikkerhetsopplæring i et pedagogisk perspektiv», en kursrekke for instruktører på Glencore Nikkelverk.
- "Praktisk veiledning av lærlinger i offentlig sektor", et kurs for instruktører og veiledere i offentlig sektor i Arendal kommune.
- "Utvikling av innhold til intern sikkerhetsopplæring", et samarbeidsprosjekt mellom SYA og Glencore Nikkelverk i Kristiansand.
- «Fremtidsrettet undervisning», et samarbeidsprosjekt mellom Agder Aviation Tech Team (AATT) og SYA, om opplæring av bedriftens instruktører.
- Dagssamling med de ti største opplæringskontorene i Agder.

KURS PÅ VIDEREGÅENDE SKOLER

SYA samarbeider tett med de fleste videregående skolene i fylket, og bistår med faglig kompetanse, der det er ønskelig. I 2020 har aktiviteten i hovedsak vært knyttet til LK2020.

- Kursrekke om "Fagfornyelsen – overordnet del" for lærere på Kvadraturen videregående skole.
- Dagskurs om "Fagfornyelsen – overordnet del" for lærere på Tangen videregående skole, og for lærerne på Søgne videregående skole.

ANDRE AKTIVITETER PÅ SYA

- Yrkesfagkonferanse på UiA 6. februar 2020: "Fremtidens yrkesfag- internasjonale trender i yrkesfagopplæring". Else Husa, representant fra CEDEFOP (EUs organ for Vocational Training), orienterte innledningsvis om "Fremtidens utvikling av yrkesfag i Europa".
- Dekomp-Y (Desentralisert ordning for kompetanseutvikling innen yrkesfag). Hans Otto Ringereide sitter i samarbeidsutvalget.
- Næringslivsdagene i Aust-Agder. Hans Otto Ringereide holdt innledning, og satt i panelet.

STYRINGSGRUPPEN I SYA

For å sikre transparens og hensiktsmessig bruk av offentlige midler, består styringsgruppen i SYA av følgende personer:

INGER MARIE DALEHEFTE, LEDER FOR
INSTITUTT FOR PEDAGOGIKK VED **UIA**.

TO REKTORER FRA **LOKALE VIDEREGÅENDE
SKOLER** MED YRKESFAGLIGE STUDIEPROGRAM.

UTDANNINGSDIREKTØREN I AGDER.

REPRESENTANTER FRA **PARTENE I
ARBEIDSLIVET**; UTDANNINGSFORBUNDET,
LO OG NHO.

STØTTE TIL PROSJEKTER OG ARRANGEMENTER

SYA tilføres årlig midler over Statsbudsjettet. Disse midlene skal kanaliseres videre til kvalitative endringer i yrkesfaglige utdanningsprogram i samarbeid med fylkesskolesjefen, samt til opplæring i lærebedrifter for å styrke fagopplæringen for elever og lærlinger.

SYA har i perioden 2019-2020 fokusert mest på skolenivå, og vil fremover også rette oppmerksomheten mot opplæringskontor, fagforum, prøvenemder og arbeidslivet.

Kortfattet oversikt for 2019-2020:

- I overkant av 2,4 mill. har gått til skolerelaterte prosjekter
- Hvorav (sum) til prosjekter knyttet til Fagfornyelsen
- Noe til intern drift

Åpningen av senteret, 2019.

LEDELSEN | SYA

Hans Otto Ringereide
Førstelektor
+47 38 14 24 31
hans.o.ringereide@uia.no

Sunniva Myhre
Universitetslektor
+47 938 50 104
sunniva.myhre@uia.no

Torstein Wille
Universitetslektor
+47 38 14 16 64
torstein.wille@uia.no

uia.no/sya

Facebook:
[@senterforyrkesfag](https://www.facebook.com/senterforyrkesfag)

Instagram:
[@hvaergreiamed_sya](https://www.instagram.com/hvaergreiamed_sya)

